

איגרת סיכום של מפגש שולחן עגול בנושא מצב החירום

אשר התכנס ביום שני, 29 בדצמבר 2008, ב' בטבת תשס"ט, במשרד הביטחון בתל אביב

שולחן עגול בנושא מצב החירום בדרום הארץ התכנס ב-29 בדצמבר, ב' בטבת תשס"ט, לישיבתו הראשונה במשרד הביטחון בתל אביב, בראשות סגן שר הביטחון, מתן וילנאי, וראש רשות החירום הלאומית שבמשרד הביטחון, זאב צוק-רם. השולחן כונס על רקע האירועים הביטחוניים בדרום, כחלק מתפיסת השותפות בין המגזרים. במפגש השתתפו כעשרים גורמים מרכזיים בחברה האזרחית וכעשרה נציגים של משרדי הממשלה ופיקוד העורף.

בפתח הדיון אמר סגן השר כי מדינת ישראל נמצאת בתחילתו של מבצע שעשוי להימשך שבועות ארוכים, וציין כי ביכולתו של החמאס להשית נזקים נוספים לתושבי ישראל בהמשך העימות. עוד עדכן סגן השר כי הממשלה הכריזה על מצב מיוחד בעורף והפעילה את מערך "משק לשעת חירום" (מל"ח) לטווח של עשרים קילומטרים מהרצועה, הכולל בתוכו את הערים אשקלון, שדרות ונתיבות. הממשלה נערכת לירי לטווח של עד 40 ק"מ מהרצועה.

סגן השר, ואחריו מספר נציגים נוספים של משרדי הממשלה, הדגישו כי הרשות המקומית היא "לבנת היסוד" של הטיפול בעורף, וכלל המאמצים מושקעים על מנת לחזק את הרשות ולאפשר לה לספק שירותים לתושבים. מדיניות זו של הממשלה קיבלה דגש מיוחד בדיון. במסגרת זו, בין היתר, פועל משרד החינוך בשיתוף גורמים בחברה האזרחית לביצוע הפוגות לחלק מתלמידי בתי הספר ולעריכת הפעלות במקלטים – וזאת כאמור באמצעות הרשות המקומית.

ראש רשות החירום הלאומית (רח"ל) הציג את הרשות אשר הוקמה בעקבות מלחמת לבנון השנייה ואת תפיסת ההפעלה שגובשה. בין היתר, נאמר כי אין לרח"ל יכולות ביצועיות, ותפקידה לתכלל בין כלל הגופים הפועלים בתחום העורף בחירום: פיקוד העורף (פקע"ר), מערכות הממשל באמצעות מערך משק לשעת חירום (מל"ח), משטרת ישראל וגופי ההצלה האחרים. עוד צוינה החשיבות בהבניית דפוסי העבודה המשותפת בין גופי הממשל לבין גופי החברה האזרחית.

השולחן העגול מופעל על ידי הממשלה ובמימונה, באמצעות:

משרד הביטחון
רשות החירום הלאומית
מכלול אוכלוסייה

טלפון: 03-6976905/810

פקס: 03-6974147

margalit_cohen@mod.gov.il

אנכא

האגודה לפיתוח ולקידום כח אדם
בשירותים החברתיים בישראל
מיסודו של ג'זינט ישראל

שיתוף

לקידום החברה האזרחית
Sheatufim The Israel Center for Civil Society

בחלקו הראשון של הדיון, הציגו נציגי הממשלה את היערכותם והפעולות שהם מבצעים :

- נציג משרד הרווחה אמר כי הוקמו 96 צוותי חירום יישוביים, והושלם מהלך למיפוי כלל האוכלוסייה הנדרשת לסיוע ביישובים, ובכלל זה קשישים ובעלי מוגבלויות, על מנת לאפשר הגעה מהירה אליהם במקרה הצורך. בנוסף, מופעלים מספר אתרי דחק הנותנים מענה לנפגעים. צוותי עובדים סוציאליים של המחלקות לשירותים חברתיים יוצאים לכל אירוע לשם מתן טיפול באתרי הפגיעות. בשדרות פועלים שלושה מוקדים שכונתיים וכן מטה קשישים, מטה נכים ומטה מתנדבים וכן צוותי חירום שכונתיים. הנציג ציין כי המשרד מקיים "שולחן עגול" ברמה הארצית במטה המשרד לשם תיאום פעולות הסיוע הנדרשות לאנשים עם מוגבלויות. הנציג הזמין את הגורמים הרלוונטיים לקחת בו חלק.
- נציגת משרד החינוך עדכנה כי החל מיום שלישי (30/12) כל מחנכת כיתה וגננת תיצור קשר עם כל תלמיד, תוך שילוב יועצות חינוכיות ופסיכולוגים במקומות הנדרשים. בנוסף לכך, אמרה כי המשרד פועל לשמור עד כמה שניתן על שגרת למידה, כפי שעשה בשנים האחרונות. במסגרת זו, לכל תלמיד ביישובי עוטף עזה (טווח 7 ק"מ) יש מחשב, בין שסיפקה המדינה ובין שנרכש באופן פרטי, והלימודים מתקיימים באמצעות מערכת מתוקשבת עם תוכנית מוכנה. ביישובים הנמצאים בטווח ה-20 ק"מ דוגמת אשקלון, אשדוד והמועצות האזוריות המקיפות את עוטף עזה, קיים חוסר במחשבים (באשקלון קיים חוסר בכ-300 בתי אב). עוד נאמר שכ-300 מורות חיילות מקיימות פעילות הפגתית במקלטים ביישובי עוטף עזה. המשרד מעורב בהוצאת תלמידים להתאווררות, אך מקפיד לעשות זאת באמצעות הרשויות המקומיות. מצגת בנושא הועברה למשתתפי הדיון.
- נציגת פיקוד העורף פתחה בדברי הערכה לתפקודן והתנהלותן בחירום של הרשויות המקומיות בדרום. היא עדכנה כי עשרים יקל"רים (יחידות קישור לרשויות) גויסו והוצבו ברשויות המקומיות, לאחר פעולות הדרכה רבות שנעשו. היקל"רים ילוו את הרשויות ויוכלו לסייע היכן שנדרש. היא ציינה כי עיקר הדגש מושם כעת על חיזוק הרשויות המקומיות, תוך הפניית מתנדבים ברמה המקומית. נאמר כי טרם הופעל מערך המתנדבים הארצי של פקע"ר, אך הפיקוד מקיים קשר קבוע עם ארגוני מתנדבים גדולים.

• אף כי נציג מערך משק לשעת חירום (מל"ח) לא השתתף בדיון, נאמר כי משרד הפנים, כחלק ממערך מל"ח, סיפק בימים האחרונים סיוע לרשויות המקומיות, הכולל מזרונים ומיטות. צוין בדיון ההבדל בין פיקוד העורף, המטפל בעיקר בהיבטי התגוננות אזרחית ומיגון אישי בהתאם לחוק הג"א¹, תוך סיוע לרשויות המקומיות (באמצעות היקל"רים), לבין מערך משק לשעת חירום, האמון על פעילות המשק, ומנחה את ועדות המל"ח המקומיות בהתאם להחלטות ממשלה².

• נציג מנהלת השירות האזרחי-לאומי במשרד ראש הממשלה אמר שיש כיום כ-1,500 מתנדבים של השירות באזור ה-40 ק"מ. חלק ניכר מהם מתנדבים בשגרה במערכות החינוך. המנהלת מכנסת מחר בבאר שבע יחד עם פיקוד העורף מפגש של כל רכזות המתנדבים באזור הדרום, במטרה לשלבן במערכי החירום ברשויות המקומיות. עוד אמר הנציג כי במידה ויוחלט על פינוי אוכלוסייה, יוכלו מתנדבי השירות האזרחי-לאומי לסייע באותם המקומות שאליהם יפוגו התושבים.

• נציג משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה עדכן כי משרדו הוציא צווי ריתוק לעובדים אשר עבודתם הוגדרה חיונית, ובעיקר לעובדים ברשויות המקומיות ולמערך האשפוז והבריאות. בכל הרשויות המקומיות מונה מרכז לנושא המזון ולהבטחת אספקתו לרשתות השיווק עבור האוכלוסיות שבאזור המוכרז.

סגן שר הביטחון אמר שרשות החירום הלאומית מתכללת את כלל הגופים הקיימים בתחום העורף ומקבלת החלטות ברמה הלאומית, בהתאם [להחלטת הממשלה](#) אשר הטילה את האחריות הכוללת לטיפול בעורף במצבי חירום על שר הביטחון.

סגן השר ציין בדיון כי ישנם תושבים בודדים שפוגו על ידי הממשלה, ונעשות כל ההכנות על מנת לפנות קבוצות אוכלוסייה גדולות יותר. להערכתו, מוקדם מדי לפנות אוכלוסייה מאזור הדרום, וחשוב שהמגזרים יהיו מתואמים בכל מהלך שכזה. עוד ציין סגן השר כי כעת אין הנחייה לשהייה

רצופה במקלטים, ומכאן שלפי שעה לא עולה הצורך בחלוקת מזון למקלטים. נציג מטה מאבק

¹ חוק הג"א (התגוננות אזרחית) משנת 1951 הגדיר מספר תפקידים לפיקוד העורף: "להכין ולבצע תכניות התגוננות אזרחית למדינה כולה או לכל שטח משטחיה... להדריך ולכוון את ארגוני העזר למילוי תפקידם בתחום ההתגוננות האזרחית... לתאם את פעולותיהם של משרדי הממשלה, של הרשויות המקומיות ושל מפעלים פרטיים בעניני ההתגוננות האזרחית; לקבוע אותות אזהרה וארגעה ולהפעילם; להדריך את האוכלוסייה בעניני התגוננות אזרחית ולציידה באמצעי התגוננות; לפעול — באישור שר הביטחון, אם בדרך כלל ואם לענין מסוים, ובתיאום עם הרשויות הנוגעות בדבר — להצלת נפש ורכוש שאינה כרוכה בהתגוננות אזרחית. פרטים נוספים זמינים [באתר האינטרנט \(אודות הפיקוד\)](#) .

² בהתאם להחלטת ממשלה על מל"ח משנת 1986, "הרשות המקומית אחראית בתחום שיפוט, באמצעות ועדת המל"ח המקומית, לבצע את המשימות הדרושות להבטחת האספקה והשירותים החיוניים לאוכלוסייה, לטיפול באוכלוסייה ולמתן שירותי סעד ופינוי על פי הוראת החוק... (ס' 8ג). החלטה ראשונה על הקמת מערך מל"ח התקבלה בשנת 1955, ולפיה תמונה ועדה משרדית עליונה לתכנון המשק לשעת חירום. פרטים נוספים זמינים [באתר האינטרנט](#) .

נציגת הקרן לידידות אמרה כי פנתה לכלל הרשויות המקומיות באזור, ולרוב נאמר לה שאין צורך בסיוע. בנוסף, עמדה על רמתם הגבוהה של המקלטים בחלק מהרשויות המקומיות, וציינה לשבח את רמת התיאום הגבוהה עם אנשי רשות החירום הלאומית. יחד עם זאת, ציינה כי הקרן אינה יודעת כיום מה השירותים שנותן חלק ממשרדי הממשלה, והדגישה את הקושי הקיים במתן סיוע לאדם הבודד. לדבריה, הקרן העניקה סיוע למספר רשויות במסגרת של "קופה קטנה".

נציג קרן רש"י אמר כי הקרן נמצאת בקשר ישיר עם ראשי ערים בדרום, וקיבלה עד כה מעט פניות לרכישת מיטות ושמיכות. נציג הקרן אמר כי יש ביכולתה לסייע בבנייה ובשיפוץ מקלטים היכן שנדרש. בנוסף אמר כי הקרן מפעילה את מערכת ההסעדה לבתי הספר, המאפשרת לספק עד 200,000 מנות ליום. הוא ציין כי מדובר בתשתית של המדינה, אמר כי יכולותיה של הקרן ידועות, והיא נכונה לסייע היכן שנדרש.

נציגת הגיוינט עדכנה על פעולות הסיוע הניתנות לרשויות המקומיות, ובכלל זה בייעוץ לצוות הבכיר של הרשות, בעבודה עם ראש הרשות והמנכ"ל ובתיאום פעולות בין-מגזרי. היא ציינה כי הגיוינט ערוך לספק ערכות הפעלה למקלטים אך הוא נדרש למשאבים לשם כך, והוסיפה כי שוחחה עם נציג חברת IDB, הנמצא בשדרות, אשר הביע מחויבותו למהלך תיאום בין-מגזרי. נציג הסוכנות היהודית עדכן על פעולות הסוכנות לסיוע לאזרחים שנפגעו במסגרת קרן מיוחדת, ולתיאום פעולות אירוח של משפחות בשיתוף הרשויות המקומיות. הוא ציין כי עולים קולות מהשטח של אזרחים המבקשים להתפנות.

נציגת איחוד הקהילות היהודיות בצפון אמריקה (UJC) אמרה כי האיחוד מסייע לקואליציית הטראומה ופועל להגמשת התקציבים שהקצה בעבר. נציגת מתן אמרה כי הקרן מקבלת כעת מידע מגופים שונים, והוסיפה כי היא חשה ש"יש עם מי לדבר בשטח" אשר ברורה לו מדיניות הפעולה. היא ציינה כי ישנם אזרחים רבים אשר אינם הולכים לעבודה, וחשים פגיעה בביטחון הפינאנסי שלהם. להערכתה, יש לכך השפעה מיידית על תחושת החוסן האישי.

נציג המועצה הלאומית להתנדבות אמר כי יש תחושה שהמערכת מאורגנת יותר, ויש כעת צורך במיפוי צרכים שיאפשר את התאמת פעילותם של ארגוני המתנדבים. הוא ציין כי נערך כינוס של כלל ארגוני ההתנדבות, ונערך מיפוי צרכים ראשוני. נציג מנהיגות אזרחית אמר כי יש לפתור את בעיית ביטוח המתנדבים לכאלה שאינם פועלים במסגרות קבועות, ואמר כי יש צורך ב"יד מכוונת" ובתיאום על מנת למנוע חלוקה לא נכונה של הסיוע.

נציג ארגון מעל"ה ציין את חשיבות המשך השירותים העסקיים הניתנים לתושבים, ובכלל זה שירותים של דחיית אשראי. נציגת בית איזי שפירא אמרה כי ביכולתם להעמיד את מתקן הארגון במרכז, אך הוסיפה כי יש להבהיר מי מארגן את פיננסיים של בעלי המוגבלויות. נציג משרד הרווחה ציין את הפורום המתכנס לטיפול בנושא, במסגרת המשרד. נציג מטה מאבק הנכים ביקש שהמשרד ישתף את הארגון בצרכים שהוא מזהה, כחלק מהעבודה המשותפת.

מספר נציגים של המגזר השלישי אמרו כי חשוב שיהיה בעל תפקיד אחד ברח"ל איתו ניתן יהיה ליצור קשר, אשר ידע אילו שירותים נותנים גופי המדינה השונים וינתב את הבקשות השונות, על מנת למנוע כפילויות. סגן השר הציג את גבי מגי כהן, ראש חטיבת האוכלוסייה ברשות החירום הלאומית, המרכזת את הטיפול בנושא. ראש רשות החירום הלאומית אמר כי בימים הקרובים תפעל רח"ל לרכז מידע מכלל הארגונים הממשלתיים על פעילותם ולהעבירו לארגונים.

ראש הרשות הוסיף כי במסגרת המרכז לניהול מצבי חירום בעורף שהוקם במשרד הביטחון בתל אביב, הוקצו מספר מקומות לעבודה עם ארגוני המגזר השלישי. הוא הזמין את הארגונים המעוניינים בכך לשתף פעולה בהפעלת הדסק ובגיבוש תפיסת עבודתו. ראש הרשות שב ואמר כי רח"ל רואה עצמה אחראית על העבודה המשותפת עם המגזר ברמה הלאומית, ומעוניינת לייצר תהליכי עבודה סדורים במסגרת המנגנונים המוקמים ברמה המערכתית. עוד ציין כי נדרש תהליך של לימוד והכרה הדדית.

משתתפים בדיון: מר **יונתן אורן**, מנהל תוכניות בכיר, ג'וינט ישראל; מר **יורם אזולאי**, סגן מנהל מחוז דרום, משרד הרווחה והשירותים החברתיים; מר **אלי אלאוף**, מנכ"ל רש"י; מר **אלברט אסף**, נציג קרן רש"י בדרום; גב' **יעל בורג**, ראש תחום התנדבות, ג'וינט ישראל; גב' **עדנה בן ארי**, מנהלת פרויקטים, הקרן לידידות; גב' **נאוה בן משה**, מנכ"לית, המועצה הלאומית להתנדבות; גב' **אורלי גל**, מנכ"ל נט"ל; גב' **דבורה גנני**, יו"ר הקרן לידידות; גב' **עמירה חיים**, מנהלת מחוז הדרום, משרד החינוך; גב' **אהובה ינאי**, מנכ"לית מתן; סא"ל **אורי כהן**, מזכיר צבאי לסגן שר הביטחון; גב' **מגי כהן**, ראש חטיבת אוכלוסייה, משרד הביטחון; גב' **רבקה כספי**, מנהלת, UJC ישראל; מר **אלי כרמלי**, מנהל קשרי ציבור, הסוכנות היהודית; גב' **עדי לירן**, עמותת "רוח טובה"; מר **מומו מהדב**, סמנכ"ל מעל"ה; גב' **גילה נגר**, סמנכ"לית להכשרה והשתלמויות לעובדי הוראה, משרד החינוך; עו"ד **יורם סגי זקס**, יו"ר המועצה הלאומית להתנדבות; ד"ר **ירון סוקולוב**, מנכ"ל מנהיגות אזרחית; גב' **נעמי סטוצ'ינר**, נשיאה ומנכ"לית בינלאומית, בית איזי שפירא; מר **שאול עטייה**, רשות החירום הלאומית, משרד הביטחון; מר **אלי פז**, סמנכ"ל בכיר, משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה; מר **אהוד פראוור**, ראש האגף לתכנון מדיניות, משרד ראש הממשלה; מר **זאב צוק-רם**, ראש רשות החירום הלאומית, משרד הביטחון; מר **יואב קרייס**, דובר מטה מאבק הנכים; מר **רוני שכטר**, יו"ר מטה מאבק הנכים; מר **ניר שריג**, סגן ראש מנהלת השירות האזרחי-לאומי, משרד ראש הממשלה; סא"ל **סיגל תדהר**, רע"ן רשויות ומשרדי ממשלה, פיקוד העורף.